

**ТЕХНОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ЦЕНТРУ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

У статті висвітлюються аналіз сучасного рівня комплексного транспортного обслуговування на залізничному транспорті України, визначення загального стану з надання користувачам послуг.

Ключові слова: транспортно-логістичне обслуговування, логістичний центр, вантажовласник, системи комплексного транспортного обслуговування, залізничні послуги.

Постановка проблеми. Створення логістичних технологій необхідне для забезпечення конкурентних переваг підприємств УЗ, зниження ризиків при функціонуванні ланцюгів поставок та з метою оптимізації внутрішньої корпоративної взаємодії і оптимізації взаємодії із зовнішнім простором. Впровадження логістичних інноваційних технологій, що забезпечують комплексне транспортне обслуговування, передбачається на основі створення логістичного центру з надання якісних залізничних послуг вантажовласникам в умовах зміни кон'юнктури ринку, в тому числі сезонних факторів коливань обсягів перевезень.

Наразі стримуючим фактором забезпечення конкурентних переваг якості надання залізничних послуг та безперервності функціонування ланцюга постачань є відсутність логістичної інфраструктури. Перспектива функціонування логістичного центру залізниці пов'язана з системним підходом до вирішення задач складання графіків доставки вантажів, маркетингу, прогнозування, виявлення «вузьких місць» на підставі аналізу потреб клієнтів та наявних можливостей залізниці, розробки методик та пропозицій розвитку (в чому числі з розвитку термінальної інфраструктури) з урахуванням в якості критеріїв оптимальності показників: якість транспортного обслуговування, стабільність та надійність надання послуги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та прикладні питання розвитку логістичної інфраструктури відображені в роботах закордонних вчених: Ф. Пфоля, К. Кльозе, С. Абга, Я. Вітковського, І. Фехнера та ін., які розглядають концепцію логістичної інфраструктури, особливості розвитку об'єктів логістичної інфраструктури в тій чи іншій європейській країні [2-4]. Водночас ці питання вирішуються без у зв'язки із проблемами, які висувуються вантажовласниками і удосконалення системи надання комплексного транспортного обслуговування. Дещо адаптували цю концепцію до потреб сучасного українського ринку вітчизняні дослідники В.В. Габа, В.Л. Дикань, М.І. Данько, Н.В. Якименко [1, 5]. Водночас малодослідженими залишаються визначення загального стану з надання користувачам послуг.

Мета статті. Метою дослідження є аналіз сучасного рівня комплексного транспортного обслуговування на залізничному транспорті України, визначення загального стану з надання користувачам послуг, розробка концептуальних положень обслуговування клієнтури залізничного транспорту та функцій центру на базі логістичних принципів.

Матеріали і результати дослідження. Логістична система залізничного транспорту взаємодіє з усіма сферами виробництва та споживання і покликана сприяти прийняттю ефективних рішень з організації та надання транспортних послуг користувачам. З урахуванням інтересів всіх учасників процесу переміщення матеріальних потоків (вантажовласників, перевізників, експедиторів, операторів-власників рухомого складу) необхідне комплексне вирішення завдання щодо впровадження логістичних підходів до технології перевізного процесу на базі створення логістичного центру залізничного транспорту.

Сьогодні ринок транспортних послуг диктує все більш жорсткі умови для перевізників, експедиторів, операторів-власників рухомого складу щодо рівня якості транспортних послуг, їхньої комплексності і оперативності реагування на вимоги клієнтури.

Вантажовласник при виборі перевізника віддає перевагу комплексному наданню транспортної послуги.

Вимоги вантажовласників до організації процесу перевезень вантажів залізничним транспортом є складовими функцій транспортно-логістичного обслуговування, дотримання яких забезпечує комплексну реалізацію вимог клієнтури до транспортно-логістичного обслуговування, а саме вимоги щодо доставки вантажу у потрібне місце, потрібної якості, оптимальної вартості, у потрібний час і у потрібному обсязі.

Проведені дослідження показують, що в сучасних умовах транспортного ринку співвідношення позицій суб'єктів господарювання на ринку транспортних послуг постійно змінюється. Через це компанії, які не удосконалюють технології надання транспортних послуг і відмовляються від зміни застарілих принципів управління, значно піддані ризику втрати завойованих позицій у порівнянні з конкурентами.

Проведений аналіз існуючого стану функціонування бізнес-процесів з надання комплексного транспортного обслуговування користувачів транспортних послуг на залізничному транспорті виявив недосконалість ряду технологічних ланок транспортного обслуговування і дозволив висунути основні вимоги до удосконалення системи надання комплексного транспортного обслуговування на залізничному транспорті. Результати досліджень систематизовані за основними вимогами вантажовласників до системи комплексного транспортного обслуговування і наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Аналіз існуючого стану бізнес-процесів транспортного обслуговування вантажовласників

Вимоги вантажовласника	Існуючий стан надання транспортних послуг на залізничному транспорті
1. Необхідність:	
доставки вантажів «точно в строк»	Відсутність системи контролю
доставки вантажів «від дверей до дверей»	Існуюча мережа і існуючі функції МЧ
гнучкого обслуговування	АС МЕСПЛАН, АРМ ТВК, традиційний прийом від клієнтів замовлень на перевезення вантажів
митного обслуговування	Відсутність системи взаємодії
супроводження вантажу	Послуги з охорони вантажів
	Інформація про дислокацію вагонів з вантажами
2. Зручність:	
пред'явлення вантажу до перевезення	Вантажні райони залізничних станцій і під'їзні колії підприємств
розташування пунктів навантаження	Залізничні станції, відкриті для вантажних операцій
отримання вантажу у пункті призначення	Вантажні райони залізничних станцій і під'їзні колії підприємств
документального оформлення	АС МЕСПЛАН, АРМ ТВК
інформаційного обслуговування	Договір з ГІОЦ на інформацію про дислокацію вагонів з вантажами
3. Забезпечення:	
надійності перевезень	АС МЕСПЛАН
регулярності перевезень	АС МЕСПЛАН
безпеки перевезень	Супроводження вантажів ВОХР
збереженості вантажу	Вимоги Правил приймання вантажів до перевезення і Правил видачі вантажів
	Пункти комерційного огляду поїздів (промислове телебачення, динамічні ваги, електронна контрольна рама габаритів навантаження)
4. Оптимізація:	
вартості перевезення	По факту положень Тарифного керівництва № 1
проміжних перевантажувальних операцій	Існуюча мережа та існуючі функції МЧ

Вимоги вантажовласника	Існуючий стан надання транспортних послуг на залізничному транспорті
5. Інформування:	
про тарифи на перевезення	Традиційне інформування на станції відправлення (АРМ ТВК)
про умови перевезень	Традиційне інформування на станції відправлення (АРМ ТВК)
про місцеперебування вантажу	Договір з ГЮЦ на інформацію про дислокацію вагонів з вантажами
6. Надання і дотримання:	
додаткових сервісних послуг	По факту положень Тарифного керівництва №1 (договірні тарифи)
необхідної транспортної тари	Процедура підготовки вантажу до перевезення покладена на клієнта
раціональної технології в пунктах перевалки та перетину міждержавного кордону при зміні ширини колії	Існуюча мережа перевантажувальних комплексів

Основні вимоги до удосконалення системи надання комплексного транспортного обслуговування на залізничному транспорті, як і існуючий стан бізнес-процесів комплексного транспортного обслуговування, доцільно систематизувати за основними вимогами вантажовласників (табл. 2).

Таблиця 2

Удосконалення системи надання комплексного транспортного обслуговування

Вимоги вантажовласника	Функції логістичного центру залізничного транспорту
1. Необхідність:	
доставки вантажів «точно в строк»	Контроль за дотриманням доставки вантажів «точно в строк» диспетчерською службою з координації та взаємодії з ЦД, ЦМ, ЦВ
доставки вантажів «від дверей до дверей»	Розклад графіка доставки вантажу, визначення місця розташування складів, розробка методів прийняття, розміщення, обліку вантажів, організація ввезення, складування, вивезення вантажів дистанціями МЧ за бажанням вантажовласника з урахуванням цілісної складської мережі залізниць, визначення технології перевезень, вибір доцільної транспортної тари, вибір стратегії формування партії відправником, вибір місця розташування вантажу на складі
гнучкого сервісного обслуговування	Прийом замовлень з використанням Web-технологій
митного обслуговування	Взаємодія з митними органами
супроводження вантажу	Взаємодія з ЦУО (ВОХР)
	Надання комплексного інформаційного обслуговування (ГЮЦ)
2. Зручність:	
пред'явлення вантажу до перевезення	Організація вивезення вантажу зі складу клієнта засобами МЧ
розташування пунктів навантаження	Розташування представництв МЧ
отримання вантажу у пункті призначення	Організація доставки вантажу до «дверей» клієнта засобами МЧ
документального оформлення	Впровадження електронних перевізних документів
інформаційного обслуговування	Комплексне інформаційне обслуговування

Вимоги вантажовласника	Функції логістичного центру залізничного транспорту
3. Забезпечення:	
надійності перевезень	Система контролю за надійністю перевезень
регулярності перевезень	Система контролю за регулярністю перевезень
безпеки перевезень	Взаємодія з ЦРБ
збереженості вантажу	Посилення відповідальності Виконавця перед Замовником
	Оптимізація розташування пунктів комерційного огляду поїздів (ПКО) на мережі залізниць
	забезпечення ПКО відповідним рівнем технічного оснащення та інтеграція системи відеоспостереження та динамічного зважування в систему АСК ВП УЗ Є
	100% впровадження АРМ ПКО
4. Оптимізація:	
вартості перевезення	Гнучка тарифна політика в залежності від кон'юнктури ринку транспортних послуг
	Визначення рівня економічної ефективності певних видів вантажних перевезень
проміжних перевантажувальних операцій	Організація перевантаження і складування вантажів засобами МЧ
5. Інформування:	
про тарифи на перевезення	Інформування засобами Internet через спеціальну довідкову автоматизовану систему
	Оформлення перевізних документів та розрахунок тарифу в Єдиному розрахунковому центрі
про умови перевезень	Інформування засобами Internet через спеціальну довідкову автоматизовану систему
про місцеперебування вантажу	Договір на комплексне інформаційне обслуговування (в залежності від вимог клієнта)
6. Надання і дотримання:	
додаткових сервісних послуг	Дослідження кон'юнктури ринку транспортних послуг (консалтингові послуги, страхові послуги, охоронні послуги, робота від імені вантажовласника)
необхідної транспортної тари	Надання через МЧ комплексу послуг з підготовки вантажів до перевезення
раціональної технології в пунктах перевалки та перетину міждержавного кордону при зміні ширини колії	Розвинення мережі перевантажувальних комплексів
	Аутсорсинг перевантажувальних послуг

Висновки. Логістичний підхід до комплексного транспортного обслуговування – це потужний і ефективний інструмент оптимізації процесу доставки вантажів від пунктів відправлення до пунктів призначення.

Функціонування логістичного центру залізничного транспорту дозволяє забезпечити координацію та інтеграцію процесу перевезень, дотримання найважливіших критеріїв оптимальності, таких як якість, надійність та безпека процесу перевезень.

Література

1. Габа В.В. Технологічні засади функціонування логістичного центру залізничного транспорту. – Київ, 2010.
2. Бауерокс Д., Клосс Д. Логистика: интегрированная цепь поставок. – М.: Олимп-Бизнес, 2001. – 640 с.
3. Джонсон Дж. С. и др. Современная логистика. – 7-е изд.; пер с англ. – М.: Издательский дом “Вильямс”, 2002. – 624 с.

4. Кристофер М. Логистика и управление цепями поставок / Под общ. ред. В.С Лукинского. – СПб.: Питер, 2004. – 316 с.

5. Данько М.І., Дикань В.Л., Якименко Н.В. Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств України в умовах міжнародних транспортних коридорів: Монографія / М.І. Данько, В.Л. Дикань, Н.В. Якименко. – Харків: УкрДАЗТ, 2008. – 170 с.

Нестеренко Г.И., Кириченко Г.И., Озерова О.О. Технологические нормы функционирования логистического центра железнодорожного транспорта

В статье освещается анализ современного уровня комплексного транспортного обслуживания на железнодорожном транспорте Украины, определение общего состояния по предоставлению пользователям услуг.

Ключевые слова: транспортно-логистическое обслуживание, логистический центр, грузовладелец, системы комплексного транспортного обслуживания, железнодорожные услуги.

Nesterenko G.I., Kirichenko G.I., Ozerova O.O. Technological standards for the operations logistics center rail

The article highlights the analysis of the current level of integrated transport services in railway transport of Ukraine, define general condition of the provision of services to users.

Key words: logistics services, logistics center, cargo systems, integrated transport services, rail services.

Нестеренко Г.И.,

к.т.н., доцент кафедри «Управління експлуатаційною роботою», ДНУЗТ ім. ак. Лазаряна, м. Дніпропетровськ, Україна.

Кириченко Г.И.,

к.т.н., доцент кафедри «Управління процесами перевезень», ДЕТУТ, м. Київ, Україна.

Озерова О.О.,

асп. кафедри «Управління експлуатаційною роботою», ДНУЗТ ім. ак. Лазаряна, м. Дніпропетровськ, Україна, e-mail: helganga@mail.ru.

Рецензент: д.т.н., проф. Бобровський В.І.